

Det började 1954

I mars 1979 fanns en liten radannons i DN om ett fritidshus till salu. Huset fanns i Snäckevarp. En som såg den var Birger Jägtoft. Han kände väl till området. Han kontaktade mäklaren och de träffades i Gryt en lördag. Birger berättar:

"Det var en strålande vårvinterdag med sol och 30 cm skarsnö. Huset var ett drömhus. Dock tvekade vi lite, förmodligen tyckte vi att priset var högt. Mäklaren sa, att nästa vecka är det påskvecka och då åker jag till fjällen. Ring mig på kontoret kl. 08.00 dagen efter annandag påsk om ni vill ha huset. Jag ringde exakt kl. 08.00 och sa: Vi tar det."

Att det blev Snäckevarp och Takviksvägen var nog inte bara en slump. Birger kände mycket väl till vår östra kust bl.a. genom sitt dåvarande arbete på staben vid Östra militärområdet. Han hade besökt de flesta områden utefter kusten i arbetet med att hålla planerna för invasionsförsvaret aktuella. I detta sammanhang var Gryt, genom sitt läge, särskilt viktigt.

Emellertid hade Birger besökt Gryt redan 1954. Han var en tid förlagd i tält vid gården Nedre Fyrtorp när han gjorde sin militära grundutbildning. Gården ligger mitt emot Gryts motor, på södra sidan av 212:an. Birger berättar:

"Miljön på Nedre Fyrtorp var mycket ålderdomlig. Året kunde lika gärna ha varit 1854".

Framåt i tiden till 1979. En avgörande anledning till att då välja Snäckevarp var den skickliga planeringen av området i sin helhet. Birger säger så här:

"Företaget som exploaterade Snäckevarp (Svenska Fritidsbyggen) hade tagit vara på områdets naturvärden på ett mycket bra sätt. Den fina skärgårdsnaturen hade i stort sett bevarats och skogen hade inte skövlats."

Naturen har alltså varit viktig, men ända sedan husköpet har Birger varit en aktiv medlem i Samfälligheten. Inte bara genom att framföra sina åsikter till alla som ville lyssna - och alla andra också för den delen. Vi frågar honom hur han kom att engagera sig i samfällighetens ledning. Birger ger oss bakgrunden:

"De två första stämmorna som jag deltog vid, var 1979 i Gryts kommunalhus. De började kl. 14.00 och slutade först 22.10. Tiden användes mest till råskäll, framförallt på ordföranden. Efteråt var det ingen som verkade veta vad som hade avhandlats och beslutats. Detta stimulerade nog mig till att försöka göra saker bättre."

Ganska snart hörde valberedningen av sig. Birger blev styrelseledamot i fem år och ordförande i två. Det blev några intensiva år, som – enligt honom själv – nog t.o.m. gick ut över yrkesverksamheten som militär. Senare var han också ledamot av valberedningen. Birger minns det så här:

"Sammantaget var det en mycket intressant tid. Utöver styrelsearbetet har jag också haft många informella kontakter. Det har varit allt från brevväxlingar med andra entusiaster, till gemensamma utflykter med motorsåg och sekator. Resultatet blev bl.a. en del fina stamträd som jag nu gläds åt. Tyvärr saknades för några år sedan plötsligt en del tallar som redan år 2010 var 140 år gamla och som jag hade blivit vän med."

Vi återvänder till 1980-talet och ber Birger berätta om tiden som styrelseledamot och ordförande:

"Som styrelseledamot ägnade jag den mesta tiden åt uppdraget som ansvarig för markvården. Redan 1983 fastställde stämman den första Markvårdsplanen. Särskilt viktigt i

den är avsnittet Allmän inriktning och prioritering. Där står bl.a. att "Samfällighetens mark är en del av ett s.k. primärt rekreativt område med unika natur- och kulturvärden". Denna första plan förnyades och fastställdes av stämman ett antal gånger, den sista 1997. Det gläder mig att det fortfarande i samfällighetens styrdokument finns något som kallas just Markvårdsplan."

Till andra frågor som engagerat Birgers hör jakten. Under sin tid som ordförande såg han bl.a. till att det bildades en viltvårdskommitté och att denna skulle rapportera till styrelse och stämma. Han stred också framgångsrikt för att kommunen inte skulle få lägga beslag på en del av vår mark. Kommunen ville nämligen göra en planändring och ta en del av vårt område vid Fyrfjärdshamnen. Syftet var att stödja ett båtbyggeri. Ganska hårda förhandlingar med kommunstyrelsen resulterade i att kommunen vände i frågan. Det var bra på flera sätt. Företaget gick nämligen ganska snart i konkurs.

Även vid ett annat tillfälle medförde hamnen i Fyrfjärden mycket arbete. Svenska Fritidsbyggen skänkte 1983, utan förvarning, hamnen till Valdemarsviks kommun berättar Birger. Kommunen blev alltså ägare, men i överlåtelsen reglerades att samfälligheten (SSF) skulle disponera 242 båtplatser och kommunen 158. SSF beräknade priset på sina platser så att det skulle täcka kostnaderna. Kommunen hyrde ut till betydligt högre pris. De gjorde snart klart att de ville hyra ut alla platser till sina priser. Birger berättar om en tuff match:

"Det blev under 1986 och 1987 mycket hårda förhandlingar, först med Fritidsnämnden och sedan med Kommunstyrelsen. Till slut begärde jag att få komma till Kommunfullmäktige och redovisa vårt förslag. Det fick jag. Resultatet blev ett arrendeavtal och ett skötselavtal på 25 år. Tyvärr fick SSF inte möjlighet att förnya avtalet när det löpte ut 2012. Konsekvenserna har dock våra styrelser hanterat på ett bra sätt."

Andra insatser vi kan tacka Birger för är framställningen av den karta över området och dess tomtindelning som många av oss har hemma. Frågan om hur skötseln av området skulle organiseras och vilka uppgifter som en tillsynsman skulle ha hör också till det som engagerat Birger.

För att öka informationen till medlemmarna introducerade Birger under sin tid som ordförande de särskilda informationsmöten som brukar hållas några veckor före stämmorna. Han satsade också på utskick av skriftlig information utöver stämmohandlingar. Vi frågar Birger om aktiviteten bland övriga medlemmar. På stämmorna är det ju ofta bara drygt 10 procent av områdets fastigheter som är representerade. Birger säger om det låga deltagandet:

"Vi måste nog acceptera detta. Jag blev själv glad när det kom 37 medlemmar till en markvårdsdag".

Till sist frågar vi hur Birger uppfattade sin tid som styrelseledamot. Han svarar:

"Mest uppskattar jag alla de medlemmar som ställde upp och jobbade på de markvårdsdagar vi organiserade. Även de som 1983 hjälpte till att plantera ek och skogsland i området mellan Hagbyvägen och Långviksvägen. Så minns jag förstås också konstruktiva möten och kontakter med Valdemarsviks kommun samt olika myndigheter, t.ex. Länsstyrelsen, Lantmäteriet, Vägverket och Kustbevakningen. Vi var som regel inte överens när vi började, men vi var det när vi var färdiga. Så glömmer jag förstås inte den vackra ljusstake i mässing som jag fick som avskedsgåva som ordförande. Den har en hedersplats hemma i Kalmar."

När Kerstin och Birger nu lämnar Snäckevarp, sätter de punkt för dryga 42 år av fina upplevelser inom området samt omgivande skogar och skärgård, under alla årstider och alla tider på dygnet.

Intervjuade gjorde Gunnar Enequist och Per-Erik Lundh